

INTACT DENMARK

Forening mod børneomskæring

Paltholmterrasserne 57 D
3520 Farum

+45 71 99 21 59

lena@intactdenmark.dk

intactdenmark.dk

facebook.com/intactdenmark

14. august 2022

Høringsvar vedrørende:

Udkast til Lov om ændring af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, sundhedsloven og lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet (Skærpet straf ved ulovlige ikke-terapeutiske omskæringer af drengebørn, ændring af sundhedspersoners rapporteringspligt i forbindelse med utilsigtede hændelser og ophævelse af Styrelsen for Patientklagers pligt til at udgive en årsberetning)

Lovudkastet udgør et stort tilbageskridt for drenges retsstilling

Alle former for omskæringer af drenge uden medicinsk indikation er ulovlige og er et brud på straffelovens forbud mod vold og legemsbeskadigelse §§ 244-245, Sundhedslovens § 1 samt i strid med børns konventions sikrede rettigheder. Det er sundhedsetisk uacceptabelt at stats sanktionere legemsbeskadigelse af børn.

Som det fremgår af professor Jens Elo Rytters *Individets grundlæggende rettigheder*, 4. udgave 2021, s. 272, Karnov Group:

"Det legemsangreb - med forældrenes samtykke, men uden barnets - som er forbundet med religiøs omskæring, vil som udgangspunkt være omfattet af den almindelige straffelovgivnings forbud mod vold og legemsbeskadigelse. Det må således antages, at det ikke er i strid med artikel 9 [EMRK om religions- og tankefrihed] at håndhæve et forbud mod omskæring (som ikke er medicinsk begrundet) af børn, selv om et sådant forbud begrænser den fri religionsudøvelse for visse religioner. Beskyttelseshensynet er desuden tungtvejende, da omskæring er et indgreb i barnets integritet, jf. EMRK artikel 8 og måske endda artikel 3."

Hvis lovforslaget vedtages, vil det medføre en aktiv lovliggørelse af omskæring af drenge uden medicinsk indikation. Det til trods for at ikke-terapeutisk omskæring af drenge kan medføre risiko for alvorlige, livstruende komplikationer.

Hovedpunkter:

- Alle former for omskæring af børn uden medicinsk indikation er omfattet af straffelovens forbud mod vold og legemsbeskadigelse, §§ 244-245. Derfor skal brud på autorisationsloven straffes i tilgift til straf efter straffeloven.
- Hverken religion eller kultur er en gyldig indikation for operative indgreb på børns raske kønsorganer. Omskæring af raske børn foregår i dag derfor uden gyldig indikation og er således i strid med både straffelov, og gældende konventioner om personlige rettigheder og børnerettigheder.
- Forældre kan kun samtykke til operative indgreb på medicinsk indikation. Man kan ikke overføre dette samtykke til indgreb på børn uden medicinsk indikation.
- Når lovudkastet benytter begrebet "ulovlige" om kun nogle former for omskæringer, er den logiske modsætnings slutning, at der også findes lovlige omskæringer. Det gør der ikke i gældende lovgivning. Derfor vil denne lov medføre en *de facto* lovliggørelse af omskæring af raske drenge.

Omskæring af børn uden medicinsk indikation er i modstrid med sundhedsloven

Sundhedslovens § 1 sætter følgende rammer for sundhedsfaglig virksomhed: *“Sundhedsvæsenet har til formål at fremme befolkningens sundhed samt at forebygge og behandle sygdom, lidelse og funktionsbegrænsning for den enkelte.”*

På den baggrund er lovudkastets underforståede antagelse af forekomsten af “lovlige” ikke-terapeutiske omskæringer af drenge uantagelig og i strid med grundlaget for det danske sundhedsvæsen.

Ikke-terapeutisk omskæring af drenge hverken forebygger eller behandler sygdom, lidelse eller funktionsbegrænsning, men medfører tværtimod den funktionsbegrænsning, som fjernelsen af forhuden udgør. Med amputation af forhuden berøves drengen og den kommende mand beskyttelsen af slimhinden på glans og mister tillige forhudens rulle- og glidefunktion samt erogene nerveender, alle vigtige dele af mandens naturlige seksuelle fysiologi.

Et operativt indgreb på et barn uden medicinsk indikation er et voldeligt legemsangreb i straffelovens forstand, jf. citatet ovenfor. Men da anklagemyndigheden i praksis har undladt at retsforfølge overgrebene i overensstemmelse med gældende lovgivning, er disse lovovertrædelser i praksis blevet straffri.

Lovudkastet legaliserer overtrædelse af straffeloven som modsætningslutning

Det nye ved det fremlagte lovudkast er, at ikke-terapeutisk omskæring af drenge fra at være reguleret af en styrelses vejledninger (såkaldt “soft law”) nu reguleres af en egentlig lov (“hard law”). Det foruroligende ligger i, at en lov, der udelukkende straffer uautoriseret ikke-terapeutisk omskæring efter autorisationsloven, dermed ved en modsætningslutning lovliggør ikke-terapeutisk omskæring, hvis bare det udføres af autoriserede personer og efter gældende vejledning. Men når omskæring af drenge udføres uden medicinsk indikation, er det altid et legemsangreb som andre legemsangreb efter straffelovens §§ 244-245.

Hvis der skal idømmes en særlig straf for uautoriseret ikke-terapeutisk omskæring, må den derfor lægges oven i straffen for vold efter straffeloven.

Lovudkastet accepterer, at operative indgreb foretages uden gyldig indikation

§ 1, stk. 1-2 i lovudkastet definerer ikke-terapeutisk omskæring af drenge som en fjernelse af forhuden uden medicinsk indikation på en dreng under 18 år. Hvilken legal indikation for operation, der i så fald foreligger, nævnes ikke. Dansk lovgivning anerkender ikke religion eller kultur som gyldig indikation for operative indgreb. Ligeledes er det ulovligt at udføre kosmetiske operationer på børn under 18 år. Uden en sundhedsfagligt anerkendt og generelt gyldig indikation må også ikke-terapeutisk omskæring af drenge betragtes som et strafbart legemsangreb og bør derfor under alle omstændigheder reguleres af straffeloven.

Forældres samtykke til ikke-terapeutisk kirurgi på deres børn har ingen generel gyldighed

Ifølge det forud for lovudkastet udsendte *“Notat: Initiativer til bekæmpelse af ulovlige omskæringer på drengebørn under 18 år”* af 30. maj 2022 beror strafbarhed efter straffelovens voldsbestemmelser (§§ 244-245) imidlertid bl.a. på *“om der må antages at foreligge et gyldigt samtykke efter de almindelige strafferetlige principper”*, hvilke angiveligt omfatter forældres *“samtykke til omskæring af et mindreårigt drengebarn under forudsætning af, at omskæringen foregår under forsvarlige forhold.”*

Det er henvisningen til sådanne ikke nærmere definerede almindelige strafferetlige principper, der hypotetisk begrundes, at forældre gyldigt kan samtykke til ikke-terapeutisk omskæring af deres drenge. Hvad disse principper nærmere går ud på, og hvor de er formulerede, fremgår ikke. Inden for sundhedsområdet er det forældrene, der afgiver informeret samtykke på deres børns vegne til operative indgreb, men sundhedsområdet er netop defineret som forebyggelse og behandling af sygdom, lidelse og funktionsbegrænsning, jf. Sundhedsloven § 1 citeret ovenfor. Det generelle princip for forældresamtykke på barnets vegne inden for sundhedsområdet angår derfor behandling på medicinsk indikation. Overførsel af dette princip til indgreb uden medicinsk indikation har ikke støtte i noget generelt princip.

Hvis det var tilfældet, måtte det jo gælde ethvert ikke-medicinsk indiceret operativt indgreb, der antages at kunne udføres "under forsvarlige forhold", fx også kosmetiske operationer, og sådan forholder det sig ikke. Ikke-terapeutisk omskæring af drenge inden for sundhedsområdet er en eksklusiv undtagelse uden gyldig indikation og uden begrundelse i noget almindeligt strafferetligt princip.

Princippet for samtykke ved operative indgreb på børn er desuden omfattet af Europarådets konvention af 4. april 1997 om menneskerettigheder og biomedicin. Ifølge denne konvention, § 6, stik. 1 "*må en intervention kun foretages på en person, der mangler evnen til at give samtykke, hvis det er direkte til fordel for denne person.*"

Indrapportering, klageret og erstatningskrav

Når det gælder indrapportering til sundhedsmyndigheder og politi samt ændringer i lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, skal barnets tarv og ukrænkelige ret til kropslig integritet have førstehøjeste prioritet.

Intact Denmark betragter det som særligt uetisk, at Ministeriet og Regeringen lægger op til at nedprioritere indrapporteringen af komplikationer for omskæringer, således at disse alene vedrører alvorlige og livstruende hændelser.

Specielt vedrørende § 3 om erstatningsadgang skal det være muligt for drenge og mænd, der oplever komplikationer ved en tidligere foretaget omskæring, at indgive erstatningskrav. Forældelsesfristen for et sådant krav skal gælde i fem år fra erkendelsestidspunktet, dog tidligst fra det fyldte 18. år, således at forældelsesfristen tidligst træder i kraft ved det fyldte 23. år. En lang række komplikationer relateret til omskæring optræder ikke akut, men senere i livet. En udskydelse af indrapporteringsfristen vil sikre den berørte person muligheden for at konstatere langtidskomplikationer, herunder eventuelle seksuelle konsekvenser af indgrebet, og for at indrapportere disse uden at være afhængig af forældremyndighedens indehavere.

Oplysningsindsats

I det ovenfor omtalte "*Notat: Initiativer til bekæmpelse af ulovlige omskæringer på drengebørn under 18 år*" omtales en række forebyggelsesinitiativer, som Intact Denmark tidligere har foreslået. Vi er meget glade for at se, at disse er taget til efterretning og stiller os naturligvis gerne til rådighed for den videre indsats på området.

Det gælder især oplysningstiltag rettet både mod relevante faggrupper og mod offentligheden samt dialog med faglige organisationer, herunder sundhedsplejersker, jordemødre og lægelige organisationer, men også pædagoger og lærere. Informationsmaterialet må dog også præcisere, at operative indgreb på børn uden medicinsk indikation er ulovlige efter straffeloven.

Ovennævnte oplysningsindsats bør naturligvis følges af et klart forebyggelsesmandat, således at f.eks. sundhedsplejersker har en klar og utvetydigt beskrevet forebyggelsesopgave relateret til ikke-terapeutisk omskæring af drenge, som den allerede foreligger for piger.

Forebyggelsesindsatsen kan bl.a. inkludere følgende:

- Forebyggelse og oplysning i sundhedsplejen
- Forebyggelse og oplysning i grundskolernes og ungdomsuddannelsernes sexualundervisning
- Forebyggelse og oplysning hos praktiserende læger, børnelæger, urologer etc.
- Orientering om strafferammer og sanktionsmuligheder til politikredse og anklagemyndighed
- Orientering til Familieretshuse om omskæring af børn som pressionsmiddel i højkonfliktsager relateret til samvær og forældremyndighed

Intact Denmark stiller gerne sin ekspertise til rådighed for det videre arbejde.

Med venlig hilsen

Intact Danmarks bestyrelse

Lena Nyhus, forkvinde